

MESKEN

“Birçok bilim dalına üye bilim çalışmanı, özellikle antropolog ve sosyologlar, sınırları çizilmiş belli bir alan içinde yaşayanların, çeşitli özelliklerini ortaya koymak üzere planladıkları çalışmalarda, konularıyla direkt ya da dolaylı olarak bağlantılı buldukları, yörenin sahip olduğu konut özelliklerine araştırmalarında yer verirler. Çünkü insanoğlu varolduğundan bu yana, doğanın ve eriştiği teknolojik seviyenin, kendine sağladığı olanaklar ölçüsünde, barınma problemine çare bulmaya çalışarak, sosyal organizasyonuna ve içinde yaşadığı coğrafi şartlara en uygun gelen barınma ünitelerini yaratmıştır.” (Kırımlı 1998:73)

Türkiye’de yer alan yerleşmelerin niteliklerini ve zaman süreci içinde geçirdiği gelişmeleri, evrimsel oluşumları incelerken yerleşme teriminin önce ne olduğunun belirtilmesi gerekmektedir. Yerleşme genel anlamda Dünya’nın her yerinde bulunan en ilkel ev kümelerinde en yüce yapılara kadar bütün binaların tamamı olarak tanımlanabilir. Bu şekilde yerleşme dünya yüzeyi üzerinde insan eli ile yapılmış olan yapay şekillerin bütünü olarak kabul edilir. Tanımı yapılan yerleşme ile insan aynı düzey üzerindedir. İkisinden birinin yokluğu, diğerinin de yokluğu anlamını taşır. Dolayısıyla yerleşme bir anlamda insanın sosyo-biyolojik yapısının bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Bu nedenle de yerleşme; sosyo-biyolojik alanda belirli bir düzeye ulaşabilmiş insan topluluklarının vazgeçemeyecekleri bir gereksinimdir.

“Köy yerleşmeleri, toplum örgütlenmesini yakından yansıtır. Konut türleri (tipleri) de, toplum örgütlenmesi ve akrabalık sistemlerinin işleyişleriyle ilişkilidir.” (Wells 1994:118) “Köylerimizde konutlar, genellikle bir, bazen de iki aileyi barındıran çeşitli ziraat aletlerinin saklandığı, hayvanların korunması, bakımı için ahıra da bünyesinde yer veren, fazla mahsulün depo edildiği özel bölümleri bulunan, yakın coğrafi çevreden temin edilen malzeme ile yapılmış binalardır. Birbirlerinden bahçelerle ayrılmış şekilde inşaa edilmişlerdir. Kullanılan yapı malzemesinde yeknesaklık göze çarpmakla birlikte, ulaşım imkanlarında, ekonomik güçte ve yasalardaki değişikliklere paralel olarak, bazı değişmelerin olduğu da bir gerçektir.”

(Akkayan 1979:148)

Meskenler çeşitli ihtiyaçlarımıza cevap veren, bazen bir bazen de birden fazla haneyi barındıran binalar olarak kabul edilir. Kırsal alanda genellikle bina sahibi ile ilgili üniteyi kullanan kişiler aynıdır. Kırsal alandan kentsel yerleşim merkezlerine doğru geldiğimizde ev sahipliğinin yanında farklı yapıların oluşmaya başladığı ve meskenlerin özelliklerinin değiştiği görülür. Kırsal bir yerleşim ünitesinde gerçekleştirdiğimiz araştırma sonrasında bölgenin bu konudaki özelliklerini aktarmak istiyoruz. (Akkayan 1990:174)